

**Инвестицияларды кубаттоо жана өз ара коргоо жөнүндө
Монголиянын Өкмөтүнүн жана Кыргыз Республикасынын
Өкмөтүнүн ортосундагы
МАКУЛДАШУУ**

Мындан ары "Келишим түзүп жаткан Тараптар" деп аталуучу Монголиянын Өкмөтү жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү, эки мамлекеттин өз ара пайдасы үчүн экономикалык кызматташтыкты өнүктүрүүнү каалап,

Келишим түзүп жаткан бир Тараптын инвесторлорунун Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын аймагындагы инвестициялары үчүн жагымдуу шарттарды түзүүгө жана колдоого ниеттенип,

эки мамлекеттин экономикалык жактан гүлдөп – өнүгүшүн тездетүү максатында чет өлкөлүк инвестицияларды кубаттоого жана коргоого муктаждыкты эске алып,
төмөнкүлөр жөнүндө макулдашты:

**1-статья
Аныктамалар**

Бул Макулдашуунун максаты үчүн:

(1) "Инвестор" деген термин ар бир Келишим түзүп жаткан Тарапка карата төмөнкүлөрдү билдирет:

а) Келишим түзүп жаткан Тараптардын мыйзамдарына ылайык анын гражданы болуп саналган адамдарды;

б) Келишим түзүп жаткан Тараптын мыйзамдарына ылайык уюштурулган жана ошол эле Келишим түзүп жаткан Тараптын аймагында чындыгында эле экономикалык ишти жүзөгө ашырган юридикалык жактарды, анын ичинде компанияларды, корпорацияларды, өнөктөш ассоциацияларды жана башка уюмдарды;

в) Келишим түзүп жаткан Тараптын мыйзамдарына ылайык уюштурулбаган, бирок ушул параграфтын а) жана б) пункттарына ылайык аныкталгандай экономикалык ишти жүзөгө ашырган, адамдар же юридикалык жактар тарабынан контролдукка алынган юридикалык жактар.

(2) "Инвестициялар" деген термин өзүнө ар кандай түрдөгү активдерди, анын ичинде төмөнкүлөрдү камтыйт:

а) кыймылдуу жана кыймылсыз мүлктү жана алар менен байланышкан ипотека, күрөө, мүлктү жана башкаларды кармап калуу сыяктуу мүлктүк укуктарды;

б) акцияларды, үлүштүк катышууну же юридикалык жакка катышуунун ар кандай башка түрлөрүн;

в) келишимди аткаруу боюнча акчалай суммаларга, товарларга, кызмат көрсөтүүлөргө жана ар кандай башка талаптарга же финансылык баалуулугу бар ар кандай операцияларга, облигацияларга жана башка карыз милдеттенмелерине укуктарды (талаптарды);

(г) интеллектуалдык менчикке укукту, анын ичинде ишкер кадыр – баркты (гудвилл), автордук укукту, патенттерди, товардык белгилерди, өнөр жайлык үлгүлөрдү, технологиялык процесстерди, “ноу – хауну” жана фирмалык аталыштарды;

(д) экономикалык ишти, анын ичинде жаратылыш ресурстарын издөөгө, казып алууга же пайдаланууга концессияны жүзөгө ашырууга мыйзамга ылайык контракт боюнча же мыйзамдуу негиздерде ар кандай лицензия же уруксат боюнча берилген ар кандай укук.

3) “Киреше” деген термин инвестициядан алынган акчалай сумманы жана атап айтканда, пайданы, кредит менен байланышкан проценттерди, капиталдан алынган дивиденддерди, роялтини жана кирешени билдирет.

4) “Аймак” деген термин Келишим түзүп жаткан Тараптардын мыйзамдарында аныкталгандай жана эл аралык укукка ылайык ар бир Келишим түзүп жаткан Тараптын аймагын билдирет.

2-статья

Колдонуу чөйрөсү

Бул Макулдашуу Келишим түзүп жаткан бир Тараптын инвесторлорунун Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын аймагында, бул Макулдашуу күчүнө киргенге чейин же андан кийин жүзөгө ашырылгандыгына карабастан, анын мыйзамдарына жана эрежелерине ылайык жүзөгө ашырылган инвестицияларына карата колдонулат.

3-статья

Кубаттоо, жол берүү

(1) Ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап өзүнүн аймагында Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын инвесторлорунун инвестициясын кубаттайт жана өзүнүн мыйзамдарына жана эрежелерине ылайык инвестицияларга жол берет.

(2) Ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап өз аймагында өзүнүн мыйзамдарына ылайык ушундай инвестициялар менен байланышкан зарыл уруксаттарды берүүгө көмөктөшөт.

4-статья

Коргоо, режим

(1) Ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап өзүнүн аймагынын чектеринде Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын инвесторлорунун инвестициясын коргойт жана мындай инвестицияларды башкарууга, сактоого, пайдаланууга, ээлик кылууга, кенейтүүгө жана айрым учурда жоюуга негизсиз же кысымга алган чаралар аркылуу зыян келтирбейт.

(2) Ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап өз аймагынын чектеринде Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын инвесторлорунун

инвестицияларына адилеттүү жана тең укуктуу режимди гарантиялайт. Бул режим ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап өз инвесторлоруна берген же ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап өздөрүнүн аймагында жүзөгө ашырылган үчүнчү мамлекеттин инвесторлорунун инвестицияларына берилген режимден начар болбойт, мында бул режим кыйла жагымдуу болууга тийиш.

(3) Эгерде Келишим түзүп жаткан Тарап жалпы соода зонасын, бажы союзун же жалпы рынокту же ушундай региондук структураны белгилеген макулдашуудан улам, же болбосо кош салык салуудан арылуу жөнүндө макулдашуудан улам ар кандай үчүнчү мамлекеттин инвесторлоруна атайын артыкчылыктарды берсе, анда ал ушундай артыкчылыктарды Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын инвесторлоруна берүүгө милдеттүү эмес.

5-статья

Акча каражаттарын эркин которуу

(1) Ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап аймагында инвестициялар жүзөгө ашырылган Келишим түзүп жаткан Тараптын улуттук мыйзамдарында каралган салыктар жана бардык милдеттүү төлөмдөр төлөнгөндөн кийин инвесторлордун инвестициялары же кирешелери менен байланышкан акчалай төлөмдөрдү аларга тоскоолдуксуз которуу мүмкүнчүлүгүн берет.

Мындай которууларга төмөнкүлөр кирет:

- (а) пайда, киреше, кызмат көрсөтүү үчүн акы жана комиссиялык акы;
- (б) карыздарды тындырууга арналган суммалар;
- (в) инвестицияларды башкарууга тиешелүү чыгымдардын ордун толтурууга арналган суммалар;
- (г) бул Макулдашуунун 1 – статьясындагы 2 – пункттун (в), (г) жана (д) пунктчаларында саналган укуктардан келип чыккан роялти жана башка төлөмдөр;
- (д) инвестицияларды сактоо жана өнүктүрүү үчүн зарыл болгон капиталга кошумча салымдар;
- (е) инвестицияларды сатуудан же жарым – жартылай же жалпы жоюудан алынган киреше;
- (ж) чет өлкөлүк кызматкерлерге эмгек акы жана башка сыйлык акы;
- (з) башка булактардан мыйзамдуу түрдө алынган каражаттар.

(2) Которуулар эркин конвертирленүүчү валюта түрүндө ашыкча создуктурбастан жүзөгө ашырылат. Мындай которуулар которуу күнүндө колдонулган курс боюнча жана аймагында инвестиция жүзөгө ашырылган Келишим түзүп жаткан Тараптын мыйзамдарында каралган жол – жобого ылайык жүзөгө ашырылат.

6-статья
Менчигинен ажыратуу, компенсация

(1) Келишим түзүп жаткан Тараптардын бири да тике же кыйыр түрдө Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын инвесторлорунун инвестицияларына карата экспроприация, мамлекеттештирүү чараларын же ушундай мүнөздөгү ар кандай башка чараларды же иш-аракетти көрбөйт, буга жогорку коомдук таламдарда, кысымга албаган негизде жана мыйзамды ойдогудай сактаган учурда, ошондой эле алар натыйжалуу жана адкваттуу компенсация менен коштолгон шартта көрүлгөн чаралар кирбейт. Компенсациянын суммасы, анын ичинде проценттер буга укуктуу жакка анын турган же жашаган жерине карабастан, инвестиция жүзөгө ашырылган валюта түрүндө жана токтоосуз төлөнүүгө тийиш.

(2) Келишим түзүп жаткан бир Тараптын инвесторлорунун инвестициялары Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын аймагында болуп өткөн согуштун же ар кандай куралдуу жанжалдын, революциянын, өзгөчө абалдын же ушундай башка кесепеттин айынан жоготууга учураган учурда аларга экинчи Тарап реституция, камсыздандыруу, төлөм, компенсация же башкача ордун толтуруу жагынан ушул Макулдашуунун 4-статьясынын 2-пунктуна ылайык режим берет.

7-статья
Суброгация принциби

(1) Эгерде Келишим түзүп жаткан Тарап же ал дайындаган орган (мындан ары "Жоготуунун ордун толтуруучу Тарап" деп аталат) Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын (мындан ары "Кабыл алуучу Тарап" деп аталат) аймагында инвестордун (мындан ары "Ордун толтурууну алуучу Тарап" деп аталат) инвестициялары жагынан жоготуулардын ордун толтуруу боюнча же ал жагынан берилген гарантия боюнча төлөмдөрдү жүзөгө ашырса, Кабыл алуучу Тарап төмөнкүлөрдү тааныйт:

- а) инвестициялар жагынан бардык укуктарды жана талаптарды "Жоготуунун ордун толтуруучу Тарапка" берүүнү;
- б) суброгациядан улам бардык ушундай укуктарды жүзөгө ашырууга жана ушундай талаптарды коюуга "Жоготуунун ордун толтуруучу Тараптын" укугун.

(2) "Жоготуунун ордун толтуруучу Тарап" бардык кырдаалдарда төмөнкүлөргө укуктуу:

- а) (1) пунктта эске алынган укуктарды берүүдөн улам ал алган укуктар жана талаптар жагынан ушундай эле режимге; жана
- б) "Ордун толтурууну алуучу Тарап" тиешелүү инвестициялар жагынан ушул Макулдашуудан улам алууга укуктуу болгон ушул эрежелерге жана талаптарга ылайык тийиштүү ушундай эле төлөмдөргө.

8-статья
Келишим түзүп жаткан Тарап менен Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын инвесторунун ортосундагы талаштар

(1) Келишим түзүп жаткан Тарап менен Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын инвесторунун ортосундагы инвестициялар жагынан талаштарды (Келишим түзүп жаткан Тараптардын ортосундагы талаштар) ушул Макулдашуунун 9-статьясына зыян келтирбестен чечүү максатында таламдаш тараптардын ортосунда консультациялар өткөрүлөт.

(2) Эгерде бул консультациялар талашты алты айдын ичинде тынчтык жолу менен чечүүгө алып келбесе, анда инвестор талашты чечүү үчүн өз тандоосу боюнча аны төмөнкүлөргө берет:

(a) Келишим түзүп жаткан Тараптардын аймактык юрисдикциясы бар сотторуна алардын компетенциясына ылайык;

(б) 1965-жылдын 18-мартында Вашингтон шаарында кол коюу үчүн ачылган, мамлекеттер менен башка мамлекеттердин граждандарынын ортосундагы инвестициялык талаштарды чечүү боюнча Конвенция тарабынан уюштурулган инвестициялык талаштарды чечүү боюнча Эл аралык борборго (ICSID)

(в) эгерде Тараптар башкасы жөнүндө макулдашпаса, "ad hoc" арбитраждык трибуналына, ал ООНдун эл аралык соода укугу боюнча комиссиясынын арбитраждык эрежелери (UNISTRAL) боюнча уюштурулат.

(3) Ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап инвестицияга тиешелүү талашты эл аралык арбитражга берүү жагынан өзүнүн макулдугу жөнүндө жазуу жүзүндө билдирет.

(4) Талаштын катышуучусу болуп саналган Келишим түзүп жаткан Тарап келтирилген зыяндын орду толугу менен же жарым-жартылай толтурган камсыздандыруу компенсациясын инвестор келишимден улам алгандыгынын фактысына чечүү жол-жобосунун же чечимди аткаруунун ар кандай стадиясында таяна албайт.

9-статья
Келишим түзүп жаткан Тараптардын ортосундагы талаштар

(1) Ушул Макулдашууну чечмелөө же колдонуу жагынан Келишим түзүп жаткан Тараптардын ортосундагы талаштар дипломатиялык каналдар боюнча чечилүүгө тийиш.

(2) Эгерде Келишим түзүп жаткан эки Тарап тең өздөрүнүн ортосундагы талаш башталгандан кийин алты айдын ичинде макулдукка келе албаса, анда бул талаш Келишим түзүп жаткан Тараптардын биринин өтүнүчү боюнча үч мүчөдөн турган арбитраждык сотко берилүүгө тийиш. Ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап бирден

арбитради дайындайт жана бул эки арбитра төраганы дайындайт, ал үчүнчү мамлекеттин гражданы болууга тийиш.

(3) Эгерде Келишим түзүп жаткан Тараптардын бири арбитради дайындабаса жана эки айдын ичинде ушундай дайындоону жасоого Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын чакырыгына жооп кылбаса, арбитра кийинкисинин өтүнүчү боюнча Эл аралык Соттун Төрагасы тарабынан дайындалат.

(4) Эгерде эки арбитра өздөрү дайындалгандан кийин эки айдын ичинде төраганы дайындоо жагынан макулдашууга жетише албаса, төрага Келишим түзүп жаткан Тараптардын биринин өтүнүчү боюнча Эл аралык Соттун Төрагасы тарабынан дайындалат.

(5) Эгерде ушул статьянын 3– жана 4– пункттарында көрсөтүлгөн учурларда Эл аралык Соттун Төрагасы кандайдыр–бир себептерден улам көрсөтүлгөн функцияларды аткара албаса, же эгерде ал Келишим түзүп жаткан Тараптардын биринин гражданы болуп саналса, дайындоону Вице–президент жүргүзөт, эгерде ал кандайдыр–бир себептерден улам бул функцияны аткара албаса же Келишим түзүп жаткан Тараптардын биринин гражданы болуп саналса, дайындоону ар кандай Келишим түзүп жаткан Тараптын гражданы болуп саналбаган улук судья жүргүзөт.

(6) Ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап өзү дайындаган соттун мүчөсүнүн иши жана өзүнүн арбитражга катышуусу менен байланышкан чыгымдарды көтөрөт. Соттун төрагасынын иши менен байланышкан чыгымдарды, ошондой эле башка чыгымдарды тараптар тең үлүштө көтөрөт. Эгерде Келишим түзүп жаткан Тараптар башкасы жөнүндө макулдашпаса, бардык башка маселелер боюнча арбитраждык трибунал өзүнүн жол–жобо эрежелерин өз алдынча аныктайт.

(7) Арбитраждык трибуналдын чечими биротоло чечим болуп саналат жана аны ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап аткарууга милдеттүү.

10–статья

Башка милдеттенмелер

(1) Эгерде ар бир Келишим түзүп жаткан Тараптын мыйзамдарынын жоболору же эл аралык укуктун нормалары экинчи Келишим түзүп жаткан Тараптын инвесторлорунун инвестицияларына бул Макулдашууда каралгандан кыйла жагымдуу режимге укук берсе, анда мындай жоболор жана эрежелер кыйла жагымдуу болгон даражада бул Макулдашуудан артык болот.

(2) Ар бир Келишим түзүп жаткан Тарап Келишим түзүп жаткан экинчи Тараптын инвесторлорунун инвестициялары жагынан өзүнө алган милдеттенмелерди аткарат.

11-статья
Өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү

Бул Макулдашууга Келишим түзүп жаткан Тараптардын өз ара макулдугу боюнча өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилиши мүмкүн.

12-статья
Корутунду жоболор

(1) Бул Макулдашуу Тараптар ушул Макулдашуу күчүнө кириши үчүн зарыл болгон ички мамлекеттик жол – жоболорду аткаргандыгы жөнүндө акыркы жолу билдирген датадан тартып күчүнө кирет жана он жыл бою колдонулат. Келишим түзүп жаткан Тараптардын бири тиешелүү мөөнөт аяктаганга чейин алты ай мурда Макулдашууну токтотуу жөнүндө жазуу жүзүндөгү билдирүүнү Келишим түзүп жаткан экинчи Тарапка жөнөтмөйүнчө Макулдашуунун күчү кийинки он жылдыктарга өзүнөн – өзү улантыла берет.

(2) Бул Макулдашуунун күчүн токтотуу жөнүндө расмий билдирилген учурда 1–10–статьялардын жоболору расмий билдирүү берилгенге чейин жүзөгө ашырылган инвестициялар жагынан кошумча он жылдык мезгилдин ичинде күчүндө калат.

1999–жылдын _____ эки нускада, ар бири монгол, кыргыз жана орус тилдеринде түзүлдү, мында бардык тексттер бирдей күчкө ээ. Ача пикир келип чыккан учурда орус тилиндеги текстке артыкчылык берилет.

Монголиянын
Өкмөтү үчүн

Кыргыз Республикасынын
Өкмөтү үчүн

